

**UCHWAŁA NR LV/694/21
RADY MIEJSKIEJ W ZAWIERCIU**

z dnia 24 listopada 2021 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wychodzenia z Bezdomności dla miasta Zawiercie na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372), na wniosek Prezydenta Miasta Zawiercie,

- Rada Miejska w Zawierciu

- uchwala

§ 1. Przyjąć Program Wychodzenia z Bezdomności dla miasta Zawiercie na lata 2021-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Zawiercie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miejskiej

Tomasz Pacia

PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI DLA MIASTA ZAWIERCIE NA LATA 2021 – 2025

ZAWIERCIE 2021

Spis treści

I. Informacje wprowadzające	2
II. Diagnoza	9
III. Podstawowe założenia Programu	22
IV. Cele programu	23
V. Koszty programu	24
VI. Przedsięwzięcia i zasady monitorowania efektów	26

PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI		
I. Informacje wprowadzające		
Nazwa strategii/programu/projektu		Program Wychodzenia z Bezdomności
Charakter przedsięwzięcia		<ul style="list-style-type: none"> - strategia - program - grupa projektów - grupa projektów - projekt
Typ przedsięwzięcia		<ul style="list-style-type: none"> - inwestycyjny - nieinwestycyjny - mieszany
Cel		Przywracanie i wzmacnianie prawidłowego funkcjonowania w środowisku osób zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych
Opis grupy docelowej		Głównymi grupami docelowymi są osoby i rodziny zagrożone bezdomnością oraz osoby bezdomne
Zasięg i zakres oddziaływania	Obszar oddziaływania	Miasto/Gmina Zawiercie
	Zakres oddziaływania	1. Stała diagnoza zjawiska bezdomności i zagrożenia bezdomnością poprzez bieżący kontakt pracowników socjalnych z administratorami budynków mieszkalnych, stałą współpracę z samorządami mieszkańców, Wydziałem Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Zawiercia oraz współdziałanie z Komendą Powiatową Policji i Strażą Miejską
		2. Przeciwdziałanie powstawaniu bezdomności poprzez analizowanie przypadków zadłużeń czynszowych i prowadzenie pracy z rodziną w celu jej aktywizowania do wyjścia z trudnej sytuacji, możliwości spłaty i dalszego utrzymania mieszkania oraz udzielenie pomocy przy zamianie mieszkań

		<p>3. Działania na rzecz osób bezdomnych poprzez kierowanie do Schroniska dla Osób Bezdomnych prowadzonego przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Kluczach oraz usamodzielnianie osób bezdomnych (mobilizowanie do podjęcia leczenia odwykowego, mobilizowanie do podjęcia pracy, odnowienia więzi rodzinnych, powrotu do środowiska lokalnego)</p>
		<p>4. Modernizacja Schroniska dla Osób Bezdomnych w Żerkowicach, utworzenie na terenie należącym do Gminy Zawiercie ogrzewalni dla osób bezdomnych</p>
		<p>5. Dążenie do adaptacji osób bezdomnych do warunków pozainstytucjonalnych w mieszkaniach chronionych</p>
		<p>6. Podpisywanie Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności</p>
Uzasadnienie konieczności realizacji programu		<p>1. Zadanie opracowania programu wychodzenia z bezdomności wynikający ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zawiercie na lata 2014 – 2022</p>
		<p>2. Podnoszenie jakości i zintegrowanie działań na rzecz osób/rodzin zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych</p>
Całkowity koszt strategii/programu/projektu		<p>Szacunkowa odpłatność za schronisko, w oparciu o dotychczasowe wydatki ponoszone na ten cel, wynosi rocznie ok. 375 tys. zł, co w okresie realizacji programu (5 lat) wyniesie ok. 1 875 000 mln zł. Realizowane w ramach posiadanych środków na zasiłki celowe. W zależności od uzyskanych środków – dodatkowe działania profilaktyczne i aktywizacyjne w ramach programu Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym. Koszt remontu schroniska zostanie ustalony wariantowo – remont dachu (ok. 200 tys. zł) bądź kompleksowy remont z rozbudową i utworzeniem ogrzewalni (do ok. 2 mln zł – pełna kwota możliwa do określenia po ekspertyzach budowlanych) w zależności od możliwości pozyskania środków zewnętrznych.</p>
Wkład własny	Kwota	ok. 1 875 000 zł
	%	100%

Finansowanie ze źródeł zewnętrznych	Kwota	200 000 zł lub do 2 000 000 zł (zadanie inwestycyjne) oraz co najmniej 50 000 zł rocznie na działania profilaktyczne i aktywizacyjne w ramach programu Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym do pozyskania przez organizację pozarządową
	%	80% bezzwrotnego wsparcia ze środków BGK (zadanie inwestycyjne) oraz 100% (Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym)
Termin realizacji strategii/programu/projektu		2021-2025
Zarządzanie strategią, programem, projektem/zasoby kadrowe, zasoby rzeczowe, doświadczenie		<p>Program będzie realizowany przy współpracy instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się sprawami osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych. Finansowanie programu odbywać się będzie w ramach budżetu Miasta Zawiercie. Program określa najważniejsze elementy systemu wspierania osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację i monitorowanie realizacji programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu. Program angażuje zasoby kadrowe systemu pomocy społecznej, współpracujących podmiotów samorządowych, Policji i organizacji pozarządowych. Zarządzanie Programem odbywać się będzie na dwóch poziomach: strategicznym i na poziomie poszczególnych celów Programu.</p> <p>Odpowiedzialność za zarządzanie strategiczne Programem należeć będzie do zespołu w składzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej ● Zespół Specjalistów Metodyczno–Konsultacyjnych. <p>Monitorowanie wskaźników odbywać się będzie m.in. poprzez weryfikację danych zawartych w:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● sprawozdaniach MOPS, ● listach obecności i protokołach ze spotkań, ● sprawozdaniach realizatorów programu
Podstawa prawna		1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020, poz. 1876 z późn. zm.)
		2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119)
		3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372)

		4. Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r. poz. 508 z późn. zm.)
		5. Ustawa z 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 756 z późn. zm.).
		6. Ustawa z 10 grudnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw wspierających mieszkalnictwo (Dz. U. z 2021 r., poz. 11).
		7. Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie finansowego wsparcia na tworzenie lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni, tymczasowych pomieszczeń, komunalnej infrastruktury technicznej lub infrastruktury społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 595)
		8. Rozporządzenie Ministra Inwestycji i Rozwoju z 4 marca 2019 r. w sprawie standardów dotyczących przestrzennego kształtowania budynku i jego otoczenia, technologii wykonania i wyposażenia technicznego budynku oraz lokalizacji przedsięwzięć realizowanych z wykorzystaniem finansowego wsparcia z Funduszu Dopłat (Dz. U. z 2019 r., poz. 457)
		9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności użytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.)
		10. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.)
Komplementarność z krajowymi dokumentami strategicznymi	Nazwa dokumentu	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030
	Cele	Celem programu jest wsparcie rodzin/osób pozostających w ubóstwie, zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym osób bezdomnych poprzez działania na rzecz zapobiegania utraty mieszkania, zadłużeniom czynszowym i eksmisjom, a także rozwiązywanie problemu bezdomności
Komplementarność z regionalnymi dokumentami strategicznymi	Nazwa dokumentu	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 (projekt)
	Cele	Priorytet V: Społeczne Śląskie

	Nazwa dokumentu	Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030
	Cele	Cel strategiczny 4 – Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej Kierunek działania 4.5. Diagnozowanie warunków oraz jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i społecznie wykluczonych. Tworzenie programów wsparcia
	Nazwa dokumentu	Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026
	Cele	Cel strategiczny 2 – Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Komplementarność z lokalnymi dokumentami strategicznymi	Nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Miasta Zawiercie 2025 plus
	Cele	Cel strategiczny 1 – Stworzenie warunków do rozwoju funkcji mieszkalnej i turystycznej w gminie Zawiercie: tu warto zamieszkać
	Nazwa dokumentu	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zawiercie na lata 2014 – 2020
	Cele	Obszar: „Bezpieczeństwo publiczne, patologie, ubóstwo, uzależnienia”, cele operacyjne i kierunki działań: przeciwdziałanie zjawisku bezdomności poprzez tworzenie programów usamodzielnienia i kontraktów socjalnych, programów wychodzenia z bezdomności, pomoc przy zamianie mieszkań; monitorowanie zadłużeń czynszowych. Tworzenie wsparcia niskoprogowego dla bezdomnych z elementami „streetworkingu” oraz miejsca do ogrzania i umycia się
Powiązanie z innymi dokumentami m.in.. rekomendacjami, wytycznymi	Nazwa dokumentu	Informacja o postępowaniu z osobami bezdomnymi i wymagającymi pomocy przebywającymi na terenie gminy Zawiercie
	Cele	Informacja ułatwia podejmowanie działań pracownika socjalnego i zawiera wskazówki postępowania interwencyjnego z osobami bezdomnymi

Lider/koordynator	Nazwa instytucji /jednostki/organizacji	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu
Lider/koordynator	Koordynator	Główny specjalista-konsultant
	E-mail	mops@mopszawiercie.pl
	Telefon	32 67 221 34
	Adres biura	42- 400 Zawiercie, ul. Piłsudskiego 47
Instytucje i organizacje zaangażowane w realizację Programu		Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Kluczach
		Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu
		Straż Miejska w Zawierciu
		Służba zdrowia w Zawierciu
		Szpitalny Oddział Ratunkowy Szpitala Powiatowego w Zawierciu
		Wydział Spraw Lokalowych Urzędu Miasta Zawiercie
Realizatorzy	Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu

II.Diagnoza	Źródło danych
Diagnoza do Gminnego Programu Wychodzenia z Bezdomności	W pracach nad opracowaniem Programu Wychodzenia z Bezdomności wykorzystano analizę ankiet przeprowadzonych z osobami bezdomnymi oraz dokumenty zgromadzone przez pracowników socjalnych MOPS. Ponadto uwzględniono ustalenia zawarte w trakcie spotkania zespołu ds. realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zawiercie na lata 2014- 2020 – Projekt „ Program Wychodzenia z Bezdomności”.

II. Diagnoza

Problem bezdomności jest jednym z najtrudniejszych wyzwań współczesności. Osoby bezdomne dotknięte są najcięższą formą wykluczenia społecznego, doświadczając różnych form deprivacji oraz przemocy. Bezdomność jest sytuacją braku bezpiecznego i trwałego schronienia pozwalającego na zabezpieczenie podstawowych potrzeb. Dotknięta nią osoba nie jest w stanie zapobiec trwaniu ani pogłębianiu się tej deprivacji i samodzielnie wyjść z bezdomności.

Zgodnie z art. 6 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2020, poz. 1876 z późn. zm.) jako bezdomną określa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Do udzielenia pomocy osobie bezdomnej zobowiązana jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały (art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej). W przypadkach szczególnie uzasadnionych sytuacją osobistą osoby ubiegającej się o świadczenie oraz w sprawach niecierpiących zwłoki, właściwą miejscowo jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o świadczenie. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania albo na ostatnie miejsce zameldowania tej osoby na pobyt stały jest obowiązana do zwrotu wydatków gminie, która przyznała świadczenie w miejscu pobytu (art. 101 ust. 3 i 7 ustawy).

Jak pokazują badania tego problemu od kilku lat spada liczba osób w kryzysie bezdomności w Polsce, ale jednocześnie oceny Najwyższej Izby Kontroli wskazują, że w niewielkim stopniu spadek ten wynika z prowadzonych działań, a raczej jest wypadkową innych procesów, m.in. spadającą liczbą osób sporadycznie lub czasowo znajdujących się w kryzysie bezdomności i stabilizującą się bądź nawet wzrastającą liczbą osób chronicznie bezdomnych. Istniejący system obejmujący działania organów administracji rządowej, samorządowej oraz organizacji pozarządowych nie jest spójny ani skuteczny, ponieważ nie zapewnia według NIK osobom bezdomnym aktywizacji umożliwiającej osiągnięcie życiowej samodzielności i wyjście z kryzysu bezdomności. Do rzadkości należy wychodzenie w prowadzonych działaniach poza zapewnienie schronienia, posiłku i niezbędnych ubrań. Nieliczne instytucje analizują efekty prowadzonych działań, a zatem nie mogą też zdobyć

informacji o ich skuteczności, a co za tym idzie programować celowo kolejnych działań¹.

W związku z powyższym punktem wyjścia do opracowania niniejszego programu była ocena realizacji „Programu Wychodzenia z Bezdomności dla Miasta Zawiercie na lata 2016-2020”. Pierwszym jej elementem było sporządzenie diagnozy, w analogicznym układzie jak w latach poprzedzających sporządzenie wcześniejszego programu. Celem tego działania było zaobserwowanie zmian wśród osób w kryzysie bezdomności w Zawierciu oraz wychwycenie tendencji możliwych do zaobserwowania w dłuższym okresie.

Liczba osób w kryzysie bezdomności w Zawierciu

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców jest w Zawierciu większa niż średnio w województwie śląskim oraz w kraju. Ta tendencja była widoczna już podczas opracowania poprzedniego programu na rzecz osób bezdomnych. W 2015 roku w Zawierciu odnotowano jeden z najwyższych w województwie wskaźników bezdomności przypadających na tysiąc mieszkańców. Wynosił on 2,1, podczas gdy w województwie śląskim oscylował wokół 1,6, a w Polsce – 1,2. Z kolei w 2019 r. wspomniany wskaźnik zmalał w stosunku do 2015 r. zarówno w Zawierciu (do poziomu 1,8), jak i w województwie oraz w całej Polsce (w obu przypadkach wynosił 1,4)².

W 2015 r. liczbę osób bezdomnych w Polsce oszacowano na 36 161³, w tym w województwie śląskim na 4 954, a liczba ta była większa w porównaniu do 2014 r. o 530 osób. Z kolei w 2019 r. liczba osób bezdomnych w Polsce zmalała do 30 330 osób (o 16 % w porównaniu do 2015 r.), a w województwie do 4 255 osób (o 14%). Jednak nadal obok mazowieckiego i pomorskiego, województwo śląskie należy tych o najwyższej liczbie osób w kryzysie bezdomności⁴.

W tabeli nr 1 przedstawiono dynamikę zjawiska bezdomności w Gminie Zawiercie w latach 2014-2020. Prezentuje ona liczbę osób korzystających z różnych świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezdomności. Z zaprezentowanych danych wynika, że nieznacznie, ale systematycznie maleje zarówno liczba osób bezdomnych objętych wsparciem jak i liczba osób w rodzinach, doświadczających problemu bezdomności. Największy spadek liczby korzystających z tego powodu ze wsparcia nastąpił w 2020 roku, co spowodowane jest prawdopodobnie mniejszą

¹ NIK, 2020, Działania wspierające i aktywizujące osoby bezdomne, Informacja o wynikach kontroli, Delegatura w Rzeszowie, Rzeszów, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,22486,vp,25161.pdf>.

²Ocena zasobów w pomocy społecznej, https://old.rops-katowice.pl/wp-content/uploads/2019/07/01_07_2019-OZPS_2019.pdf.

³ Odnotowano na podstawie badania liczby osób bezdomnych w nocy 21/22 stycznia 2015 r.

⁴ Por. <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-ogolnopolskiego-badania-liczby-osob-bezdomnych-edycja-2019>.

skłonnością do zwracania się o pomoc w okresie pandemii.

Tabela nr 1 Pomoc Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przyznana z powodu bezdomności - dynamika 2014 - 2021

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (do IV)
Liczba osób	85	83	83	81	80	79	62	45
Liczba osób w rodzinach	116	109	114	102	89	86	65	48

źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS 2014-2020

Większość osób bezdomnych korzysta ze wsparcia w formie opłacenia przez gminę kosztów pobytu w schronisku. Do 2018 r. ten koszt w odniesieniu do jednej osoby, tzw. osobodzień, wynosił 25 zł, a pod koniec wspomnianego roku wzrósł do 30 zł i do tej pory utrzymuje się w tej kwocie. W cenę tę wliczone jest wyżywienie, ciepło, woda i miejsce do spania, środki czystości oraz ubrania, jeśli są one konieczne. Dodatkowo gmina ponosi koszt zakupu leków poprzez przyznanie zasiłków celowych.

Jak wynika z tabeli nr 2 liczba osób, które objęte były taką pomocą w formie opłacenia pobytu w schronisku dla osób bezdomnych, rosła systematycznie do 2019 r. (o 32% w stosunku do 2014 r.), natomiast w 2020 roku spadła, o 16%, co wiąże się jak wspomniano z sytuacją pandemii i faktem braku możliwości przyjmowania w czasie jej nasilenia, nowych osób do placówek całodobowych.

Poza osobami korzystającymi ze wsparcia w formie opłacenia pobytu w schronisku dla bezdomnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu wspiera także z powodu bezdomności 8 osób przebywających u rodziny lub znajomych z uwagi na fakt, że nie posiadają one prawa do lokalu mieszkalnego. Warto zaznaczyć także, że obecnie jedna osoba bezdomna przechodzi przez okres pomyślnej adaptacji do warunków pozainstytucjonalnych i przebywa w tzw. mieszkaniu adaptacyjnym, do którego została skierowana przez Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej Barka w Warmątowicach (po wcześniejszym pobycie w prowadzonym przez tę organizację schronisku, opłacanym przez gminę Zawiercie). Osoba ta odbyła leczenie odwykowe i podjęła obecnie pracę zawodową.

Tabela nr 2 Świadczenie w formie schronienia dynamika 2014 - 2021

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	40	40	44	46	50	58	49	41
Liczba świadczeń	4425	5247	6312	5563	7964	7273	0	0
Kwota świadczeń	176202	184780	189131	240929	206690	227951	240514	311494
Liczba rodzin	40	40	44	46	50	58	49	41
Liczba osób w rodzinach	44	40	44	46	50	59	49	41

źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS 2014-2020

*zmiana liczby świadczeń wynika ze zmienionej formuły ich liczenia - od 2020 roku za 1 świadczenie przyjmuje się 1 miesiąc pobytu w schronisku, a wcześniej 1 dniu pobytu.

Zasoby

W 2019 r. w województwie śląskim było 12 noclegowni (dysponujących 562 miejscami), 39 schronisk (posiadających 1 599 miejsc) oraz 10 ogrzewalni (dla 245 osób)⁵. Osoby bezdomne z gminy Zawiercie korzystają z całodobowych miejsc pobytu dla bezdomnych w kilku placówkach na terenie województwa śląskiego. W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu opłacał pobyt w tego typu instytucjach dla 41 osób (w tym 5 kobiet) głównie w schroniskach prowadzonych przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczyne: w Żerkowicach (przebywało tam około 85% osób bezdomnych korzystających ze schronienia opłacanego przez gminę Zawiercie), w Kluczach oraz w Dąbrowie Górniczej - Ząbkowicach, ale także w schroniskach zarządzanych przez Caritas - w Kidowie i Będzie Łagiszy oraz przez Fundację Zacisze Grażyny w Niewiesz w okolicach Gliwic. Najważniejsze schronisko z perspektywy Zawiercia znajduje się w Żerkowicach.

W tabeli nr 3, ilustrującej zmiany dotyczące funkcjonowania schroniska w Żerkowicach, w której świadczone są usługi noclegowe dla osób bezdomnych w gminie Zawiercie, możemy zauważyć, że od roku 2014 do 2017 systematycznie rosła (o 42%) liczba osób, które korzystały z tego typu pomocy (w tabeli zamieszczono również osoby niebędące mieszkańcami Zawiercia). Z kolei od 2018 roku liczba ta spadała, szczególnie na przełomie 2018 i 2019 roku - o 23%.

⁵ Ocena zasobów w pomocy społecznej, https://old.rops-katowice.pl/wp-content/uploads/2019/07/01_07_2019-OZPS_2019.pdf.

Od 2018 roku wzrosła także liczba osób zatrudnionych w placówce. Obecnie pracuje w niej 5 osób, wśród nich znajdują się: kierownik placówki, pracownik socjalny, opiekun osoby niepełnoprawnej, psycholog oraz pracownik „kuchni”. Jak wynika z wywiadu przeprowadzonego z pracownikami schroniska wśród głównych form pracy socjalnej świadczonej w tej placówce można wymienić:

- nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów z członkami rodziny osób bezdomnych,
- stały kontakt z służbą zdrowia w sprawie leczenia osób przebywających w schronisku,
- pomoc w gromadzeniu dokumentacji będącej podstawą do ustalenia stopnia niepełnosprawności,
- kontakt z służbami zatrudnienia,
- systematyczna współpraca z pracownikami socjalnymi z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawierciu,
- rozmowy wspierające i motywujące do zmiany osoby bezdomne.

Wsparciem w formie pracy socjalnej otacza osoby bezdomne także pracownik socjalny z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawierciu. Kontaktuje się on stale ze schroniskami i noclegowniami, w których przebywają osoby borykające się bezdomnością z gminy Zawiercia, monitoruje sytuację tych osób i realizuje z nimi pracę socjalną. Do najczęściej prowadzonych form tej pracy należą:

- rozmowy motywujące do utrzymywania abstynencji,
- rozwiązywanie codziennych problemów,
- kontakt z Poradnią Zdrowia Psychicznego,
- kontakt ze szpitalem,
- rozmowy i udzielanie wskazówek dotyczących racjonalnego gospodarowania pieniędzmi,
- pomoc w uzyskaniu lokalu z zasobów gminy,
- mobilizowanie do kontynuacji procesu zmierzającego do ustalenia stopnia niepełnosprawności,
- pomoc w uzyskaniu pracy,
- pomoc w podjęciu leczenia odwykowego.

Tabela nr 3 Schronisko w Żerkowicach - korzystający z placówki w latach 2014-2021

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba miejsc w placówce ogółem	40	35	40	42	42	40	42	42
Liczba osób korzystających	56	51	72	96	86	58	55	33 (stan na VI 2021)
liczba skierowanych w wyniku eksmisji	7	3	0	0	0	0	0	0
Kadra placówki	1	1	1	0	4	5	5	5

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Oceny zasobów w pomocy społecznej 2014-2020

Ze względu na znaczące problemy zdrowotne osób bezdomnych realizowana z nimi praca socjalna koncentruje się głównie na stałym kontakcie z instytucjami służby zdrowia, najczęściej pogotowiem ratunkowym oraz szpitalnym oddziałem ratunkowym. Istotnym obszarem pracy socjalnej jest także pomoc osobom bezdomnym w gromadzeniu dokumentacji, która jest podstawą do uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (w 2020 r. takie orzeczenie otrzymało dwie osoby).

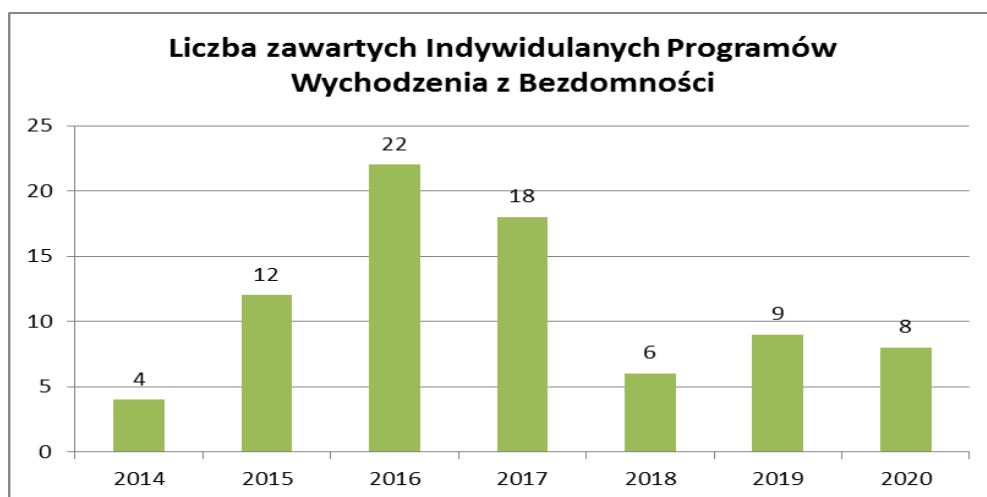
Praca socjalna z osobami, których stan zdrowia pozwala na wykonywanie pracy zmierza także do ich aktywizacji zawodowej. W 2021 r. z pomocą pracownika socjalnego pracę na „otwartym rynku pracy” podjęło 4 osoby bezdomne, a reintegrację społeczną i zawodową w Centrum Integracji Społecznej – 8 osób. Praca socjalna z bezdomnymi zmierza również do pomocy w uzyskaniu samodzielnego mieszkania – obecnie (w czerwcu 2021 r.) pięć osób z grupy bezdomnych, znajduje się na liście oczekujących na mieszkanie socjalne.

Działania socjalne, jakie podejmowane są w ośrodku pomocy społecznej to również monitorowanie sytuacji osób bezdomnych przebywających w tzw. pustostanach. W czerwcu 2021 r. kontaktowano się z pięcioma osobami, które „mieszkały” w takich budynkach. Znajdują się one na ulicach: Senatorskiej, Pszczelne Łąki, Obrońców Poczty Gdańskiej, Grunwaldzkiej, Szkolnej oraz Wajzlera.

Z osobami bezdomnymi, które wyrażą na to zgodę, zawierane są Indywidualne Programy Wychodzenia z bezdomności. Są one nie tylko narzędziem umożliwiającym bardziej wnikliwą analizę sytuacji osób bezdomnych i dopasowanie planu pracy do tej diagnozy (na podstawie dogłębnego badania ich indywidualnej sytuacji), ale ich zawarcie jest także warunkiem zaliczenia osoby bezdomnej do grupy tych, które mają możliwość korzystania z opieki medycznej (opłacenia jej

składek zdrowotnych). Od 1 kwietnia 2020 r. do 21 czerwca 2021 Szpitala Powiatowy w Zawierciu zgłosił (do MOPS, w tym do MOPS w Zawierciu) 140 osób, jako tych, którym należy opłacić składkę zdrowotną.

Wykres nr 1 Liczba Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności – lata 2014-2020

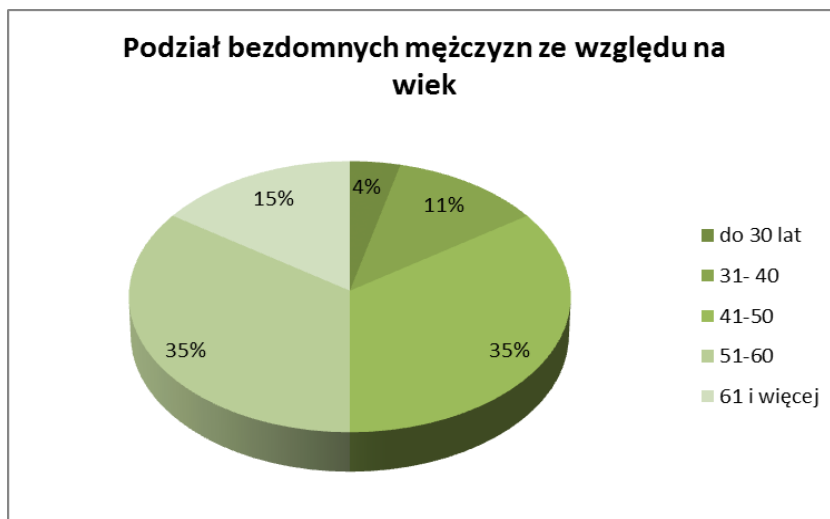

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Profil zawierciańskiego bezdomnego

Z badania ankietowego, dotyczącego cech osób bezdomnych z gminy Zawiercie i specyfiki ich sytuacji życiowej, przeprowadzonego w czerwcu 2021 r., wynika, że spośród przebywających w schroniskach, 30 badanych bezdomnych 90% stanowią mężczyźni. Zdecydowana większość (87 % ogółu korzystających ze schronienia) to osoby powyżej 40 roku życia (z tej kategorii wiekowej 10 osób jest w wieku od 40 do lat 50, a 9 osób jest z przedziału 51- 60 lat, do 40 roku było w badanej grupie 4 osoby), a osoby starsze w wieku 61 i więcej lat to 17% badanych. W porównaniu do roku 2016 r. populacja osób bezdomnych jest obecnie sporo starsza.

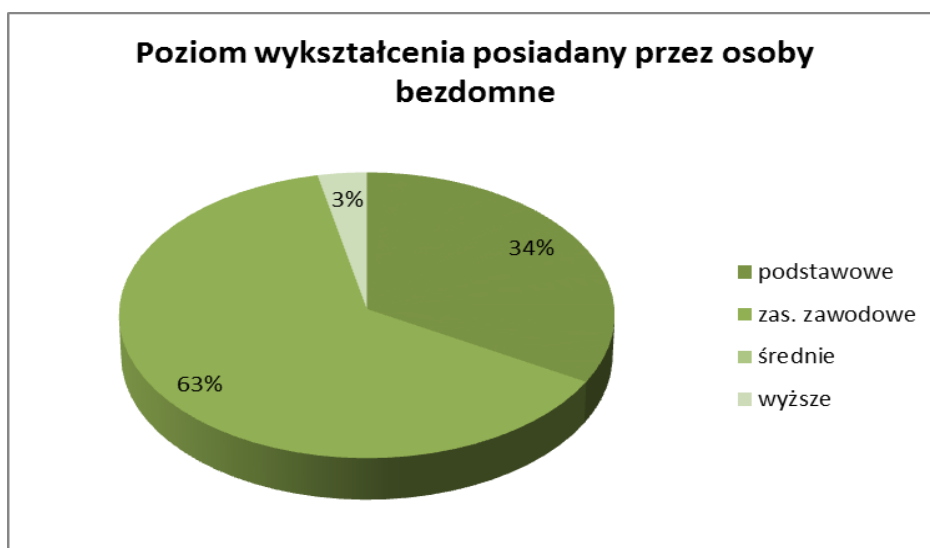
Wykres nr 2 Struktura wieku bezdomnych mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety dotyczącej osób bezdomnych z gminy Zawiercie, przebywających w schroniskach

64% badanych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, a 30% podstawowe (1 osoba wykształcenie wyższe o profilu ekonomicznym). W porównaniu do roku 2016 obecnie zdecydowanie więcej bezdomnych legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym, a znacznie mniej wykształceniem średnim. Jeśli weźmiemy pod uwagę wykonywany zawód, wskazany przez badane osoby bezdomne, to zauważamy, że w przypadku kobiet jest to sprzedawczyni i fryzjerka, a w przypadku mężczyzn pracownik budowlany (35%), lub mechanik samochodowy (20%), poza tym wymieniano takie zawody jak: piekarz, marketingowiec oraz pracownik gospodarczy.

Wykres nr 3 Struktura wykształcenia osób bezdomnych

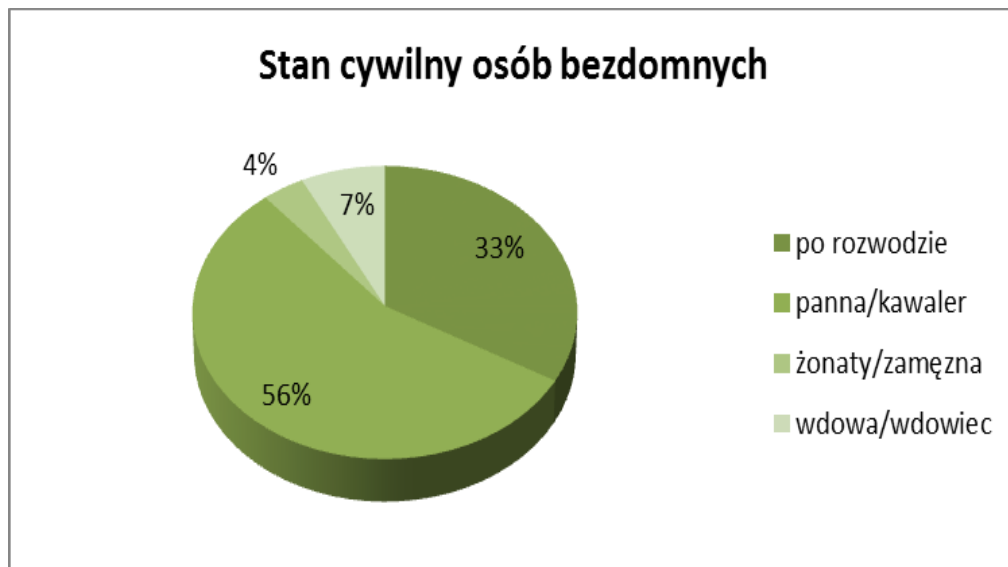

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety dotyczącej osób bezdomnych z

gminy Zawiercie, przebywających w schroniskach

Stan cywilny badanych bezdomnych był analizowany odrębnie dla płci. Wśród kobiet dwie są pannami, a jedna wdową, zaś mężczyźni to głównie kawalerowie (13 osób) i osoby rozwiedzione (9 osób), a jeden z nich jest żonaty.

Wykres nr 4 Stan cywilny osób bezdomnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety dotyczącej osób bezdomnych z gminy Zawiercie, przebywających w schroniskach

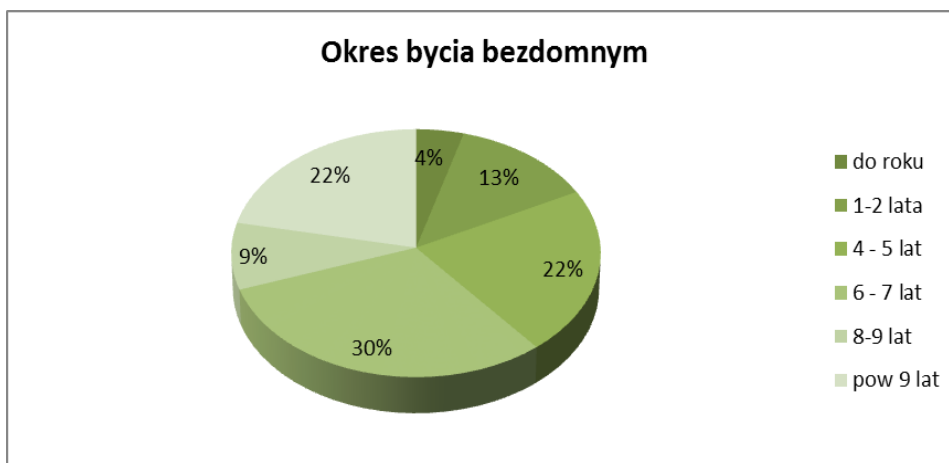
Stan zdrowia badanych osób bezdomnych jest bardzo słaby. Zdecydowana większość bezdomnych mężczyzn boryka się z problemem alkoholowym. Wszystkie bezdomne kobiety doświadczają znaczących problemów zdrowotnych ze sfery zdrowia psychicznego lub ogólnoustrojowych (dwie z nich posiada orzeczenie o całkowitej niezdolności pracy). Wśród bezdomnych mężczyzn występują też różne zaburzenia psychiczne, choroby neurologiczne, a także "wycieńczenie". Siedmiu mężczyzn posiada orzeczenie o niepełnoprawności, w tym 6 o stopniu „umiarkowanym“, a jeden z nich jest niepełnosprawny w stopniu „znacznym“. Ogółem 1/3 badanych osób bezdomnych jest "formalnie" niezdolna do jakiegokolwiek pracy zawodowej. Z kolei w badaniu z 2016 r. orzeczenie o takiej niezdolności posiadała połowa tej grupy, co umożliwiało otrzymywanie świadczeń społecznych albo z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (renta, emerytura), albo z pomocy społecznej (w formie zasiłku stałego).

Analiza sytuacji dochodowej osób w kryzysie bezdomności pokazała, że wszystkie badane, bezdomne kobiety mają własne świadczenia z ubezpieczeń społecznych (dwie posiadają prawo do

renty inwalidzkiej, jedna do emerytury). Inaczej przedstawia się sytuacja dochodowa mężczyzn. Wśród nich tylko jeden otrzymuje rentę inwalidzką z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, pozostali nie posiadają jakichkolwiek własnych dochodów (poza jedną osobą, które pracuje dorywczo). Wszystkie osoby bezdomne korzystają ze wsparcia finansowego MOPS w Zawierciu. Spośród ogółu badanych 70% otrzymuje zasiłki celowe, 22% zasiłek stały (w 2016 r. było to 36%), a 10% okresowy.

Większość badanych osób (26, czyli 65% ich ogółu) pozostaje bezdomnymi dłużej niż 4 lata, przy czym aż 7 osób jest bezdomnych dłużej niż 8 lat.

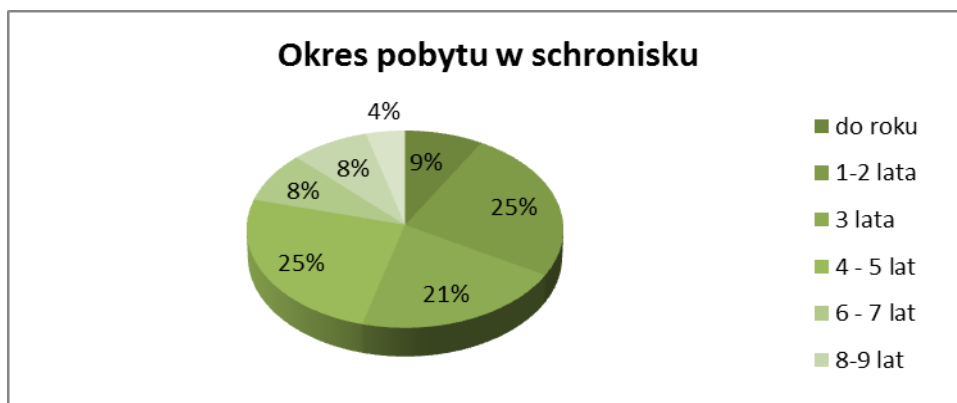
Wykres nr 5 Długość okresu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety dotyczącej osób bezdomnych z gminy Zawiercie, przebywających w schroniskach

Z kolei okres pobytu w schronisku trwa najczęściej od roku do 5 lat, dotyczy to 57% badanych, czyli 17 osób. Jedna osoba przebywa w schronisku mniej niż rok, a trzy osoby więcej niż 8 lat. W porównaniu do podobnego badania, przeprowadzonego przez MOPS w 2015 r. czas pobytu w schronisku jest zdecydowanie dłuższy - wówczas 70% badanych przebywało w schronisku mniej niż 1 rok. Potwierdza to ogólnopolską tendencję do utrwalania się chronicznej bezdomności.

Wykres nr 6 Długość pozostawania w schronisku

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety dotyczącej osób bezdomnych z gminy Zawiercie, przebywających w schroniskach

Warto dodać, że w 2021 roku przyjęto do schroniska 10 osób z gminy Zawiercie, które dotychczas nie korzystały z usług tej placówki.

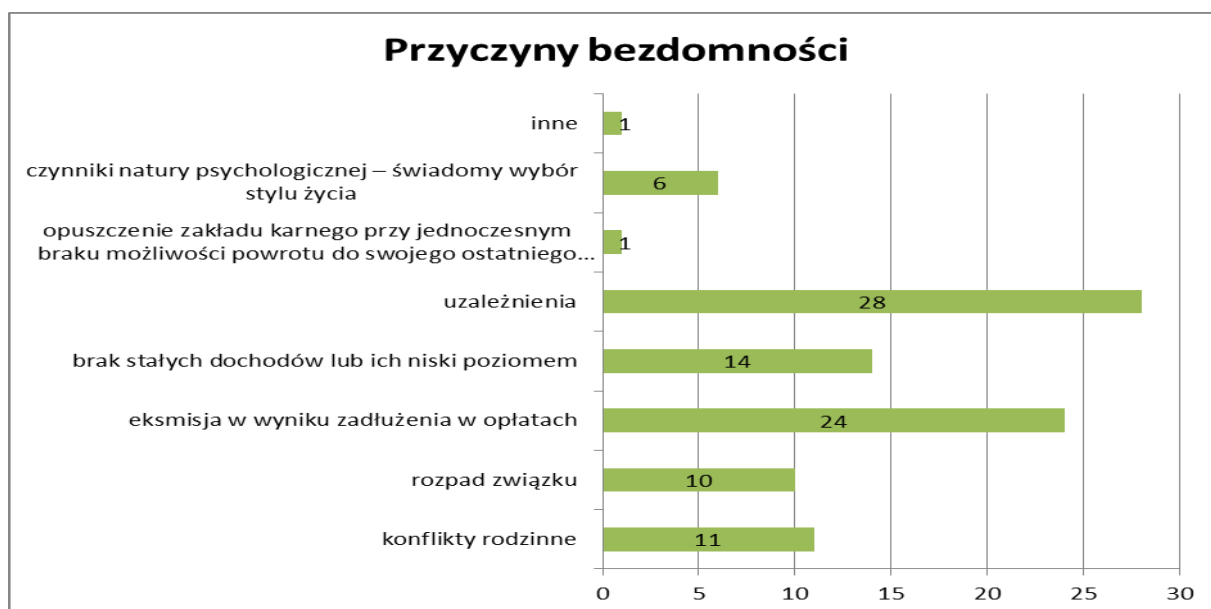
Stawanie się osobą bezdomną jest zazwyczaj procesem długotrwałym i często nie można mówić wyłącznie o jednej okoliczności prowadzącej do bezdomności. Bezdomność warunkują czynniki instytucjonalne, materialne, rodzinne, osobiste, zdrowotne, losowe i środowiskowe. Może być spowodowana w szczególności:

1. rozpadem rodziny, brakiem kontaktu z rodziną, przemocą w rodzinie,
2. eksmisją w wyniku zadłużenia w opłatach,
3. brakiem stałych dochodów lub ich niskim poziomem,
4. uzależnieniami,
5. opuszczeniem zakładu karnego przy jednoczesnym braku możliwości powrotu do swojego ostatniego miejsca zamieszkania,
6. trudnością w adaptacji lub powrotu do środowiska rodzinnego po placówki opiekuńczo – wychowawczej,
7. czynnikami natury psychologicznej – świadomy wybór stylu życia.

Wśród przyczyn bezdomności najczęściej wskazywano, podobnie jak w roku 2016, uzależnienie (28 wskazań) oraz eksmisję w wyniku zadłużenia w opłatach za użytkowanie mieszkania (24 osoby). Konflikty rodzinne oraz rozpad związku były również jednymi z często wymienianych powodów bezdomności (11 wskazań, czyli 30% ogółu badanych). Brak dochodów lub niski ich poziom był jedną z determinant bezdomności u połowy badanych. Ponadto wskazywano takie przyczyny jak: czynniki natury psychologicznej (6 przypadków - 20%), opuszczenie zakładu karnego, brak rodziny, brak miejsca w domu pomocy społecznej.

Należy zaznaczyć, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu wypracował zasady współdziałania z Wydziałem Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Zawiercia w zakresie wymiany informacji dotyczących osób, mających sądowy nakaz eksmisji z lokalu. Wczesna reakcja pracownika socjalnego w środowisku pozwoliła niejednokrotnie uchronić rodzinę przed skierowaniem jej do Schroniska dla Bezdomnych. Trwają także prace nad programem oddłużeniowym, który będzie pełnił funkcje profilaktyczne wobec osób zagrożonych bezdomnością w związku z zaległościami czynszowymi. Profilaktyka obejmuje także stały monitoring sytuacji rodzinnej w środowiskach zagrożonych wykluczeniem społecznym i deprawacją z uwagi na problemy alkoholowe, narkotykowe, przemoc, przewlekłe choroby, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Wykres nr 7 Przyczyny bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety dotyczącej osób bezdomnych z gminy Zawiercie, przebywających w schroniskach

Podsumowanie diagnozy

W porównaniu do poprzedniego okresu programowania czas trwania bezdomności jest znacznie dłuższy, podobnie pobyt w schronisku. Wówczas 70% badanych przebywało w schronisku mniej niż 1 rok, obecnie 57% osób przebywa w schronisku od roku do 5 lat (17 osób). W porównaniu do roku 2016 r. populacja osób bezdomnych jest obecnie sporo starsza, co potwierdza wcześniejszy wniosek o chronicznym charakterze bezdomności. Nadal dominują w tej grupie mężczyźni. W porównaniu do roku 2016 obecnie zdecydowanie więcej bezdomnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, a znaczne mniej wykształcenie średnie. Mimo przygotowania zawodowego bezdomni mężczyźni nie mają w zasadzie stałych źródeł dochodu – jedna osoba posiada rentę

inwalidzką ZUS, a jedna osoba pracuje dorywczo. Wśród kobiet sytuacja dochodowa jest stabilna – dwie posiadają prawo do renty inwalidzkiej, jedna do emerytury. Najczęstszą przyczyną bezdomności są uzależnienia oraz eksmisje w związku z zaległościami czynszowymi. Utrwalającymi się z biegiem czasu tendencjami wśród osób w kryzysie bezdomności są pogarszanie się stanu zdrowia i postępujące uzależnienia oraz zaburzenia psychiczne. Te problemy powodują, że w niewielkim zakresie realizowane są Indywidualne Programy Wychodzenia z Bezdomności, a przyrost nowych jest na minimalnym poziomie. Pozytywnie należy ocenić natomiast rozpoczęcie działań zmierzających do deinstytucjonalizacji pomocy osobom bezdomnym poprzez stopniowe inicjowanie korzystania przez nie z mieszkań treningowych, co jest ważnym elementem aktywizacji i wychodzenia z kryzysu.

III. Podstawowe założenia Programu

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę określono problemy osób bezdomnych w Zawierciu oraz osób/rodzin zagrożonych bezdomnością i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zjawisko bezdomności staje się chroniczne. Stawia to nowe wyzwania przed instytucjami i osobami, które zajmują się pomocą osobom w kryzysie bezdomności. Zgodnie z analizami eksperckimi w okresie po 1989 r. problemu bezdomności doświadczali młodzi ludzie w złej sytuacji ekonomicznej lub borykający się z uzależnieniami. W stosunku do nich skuteczne były programy aktywizacyjne i reedukacyjne. Często udawało się zachęcić ich do stopniowego powrotu do społeczeństwa, znajdowali pracę, mieszkanie i zakładali rodziny. Dzisiaj, co potwierdzają analizy eksperckie, diagnozy oraz dokumenty strategiczne chroniczna bezdomność jest najbardziej palącym problemem – dotyczy najczęściej osób powyżej 40 r. ż. o niskich kwalifikacjach zawodowych, często bez możliwości uzyskiwania jakiegokolwiek dochodu. Do tych problemów dochodzą często uzależnienia oraz zły stan zdrowia, w tym nieleczone choroby układu ruchu, niepełnosprawność bez orzeczeń oraz dokumentów przedstawiających historię choroby. Petryfikacja struktury osób bezdomnych i coraz silniejsze uzależnienie ich w Zawierciu od przebywania w schronisku sprawia, że obok kontynuacji dotychczasowych działań potrzebne są nowe, innowacyjne.

Niezmiennie przed Programem stoi zadanie strategicznego rozwiązywania problemów społecznych osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością – w celu poprawy ich położenia życiowego, a także monitorowanie problemu bezdomności w mieście i dostrzeganie zagrożeń społecznych w tym zakresie. Działania będą uwzględniać zasadę poszanowania godności osobistej człowieka, wolności światopoglądowej i wyznaniowej oraz płci. Program obejmuje następujące kierunki działań:

- I. **działania o charakterze profilaktycznym**, zapobiegające utrwalaniu się i poszerzaniu zjawiska bezdomności, takie jak: pomoc przy zamianie mieszkań osób i rodzin zagrożonych eksmisją oraz innych osób zagrożonych bezdomnością, monitoring zadłużeń czynszowych, działania informacyjne (informator, plakaty) oraz program oddłużeniowy.
- II. **działania o charakterze osłonowym**, zapobiegające degradacji biologicznej i społecznej osób w kryzysie bezdomności. Należy do nich przede wszystkim: zabezpieczenie noclegu, wyżywienia, odzieży, obuwia, pomoc w odtworzeniu dokumentów osobistych. Ważnym działaniem jest także tworzenie wsparcia niskoprobowego dla bezdomnych

z elementami streetworkingu oraz miejsca do ogrzania się i umycia, także pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych, rodzinnych i odbudowywaniu więzi w rodzinie.

- III. działania o charakterze aktywizującym**, zmierzające do wyprowadzenia z bezdomności konkretnych osób, rokujących przezwycięzenie tej sytuacji, kierowanie do różnych form zatrudnienia w tym Centrum Integracji Społecznej i prac społecznie – użytecznych, kierowanie osób uzależnionych do psychologa, terapeuty oraz oferowanie im pomocy prawnej. Istotnym działaniem z tego zakresu jest także tworzenie programów usamodzielnień, kontraktów socjalnych i programów wychodzenia z bezdomności, zwiększenie puli mieszkań chronionych oraz korzystanie z instrumentów ekonomii społecznej na potrzeby aktywizacji osób bezdomnych.

IV. Cele programu

Cel główny Programu:

Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków poprzez wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych.

Cele szczegółowe Programu

- 1.1.** Zapobieganie powstawaniu, poszerzaniu i utrwalaniu się zjawiska bezdomności.
- 1.2.** Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska bezdomności.
- 1.3.** Zapobieganie degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych, zabezpieczenie schronienia tego potrzebującym.
- 1.4.** Stworzenie możliwości aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezdomnych.

V. Koszty programu

Prawo do schronienia jest jedną z form świadczeń niepieniężnych z zakresu pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej realizacją tego prawa jest przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w schronisku dla osób bezdomnych, gdzie pobyt jest odpłatny. Opłatę ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby bezdomne nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego. Zasadnym jest, by Rada Gminy ustaliła wysokości opłat pozostałych osób, mając na uwadze, że możliwe jest tylko ustalenie jednej stawki dla osób w kryzysie bezdomności, których dochód przekracza określone kryterium dochodowe. Wielkość przekroczenia nie ma znaczenia zgodnie z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa. Zgodnie z orzecznictwem głównym celem ustalania odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia nie jest zapewnienie istotnego źródła pokrycia kosztów prowadzenia placówek. Mają one natomiast istotny wymiar symboliczny i edukacyjny, związany ze specyfiką grupy, której świadczone jest wsparcie. Ich zadaniem jest przeciwdziałanie uzależnieniu się osób bezdomnych od całkowicie darmowego schronienia oraz uświadamianie odpowiedzialności (także finansowej) za własny los. Zgodnie z zasadą subsydiarności zakładane są indywidualizacja form i zakresu pomocy, konieczność współdziałania osób i rodzin korzystających ze świadczeń z organem pomocy społecznej w celu wyjścia z trudnej sytuacji życiowej, a więc gmina nie jest zobowiązana do przejęcia pełnego kosztu tej formy pomocy. W przypadkach szczególnie uzasadnionych na podstawie art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej możliwe jest odstąpienie od żądania zwrotu wydatków gminy na pobyt osoby skierowanej w schronisku.

Koszt utrzymania osoby bezdomnej w schronisku wynosi miesięcznie, co najmniej 837 zł (tj. 27 zł dziennie), przy czym standardowy koszt – pokrywany w stosunku do większości osób w schronisku jest wyższy i wynosi 930 zł/miesiąc (tj. 30 zł dziennie). Dodatkowo koszt z uwzględnieniem usług opiekuńczych wynosi 2 325 zł (tj. 75 zł dziennie) i z usług tych korzystają 4 osoby. W okresie zimowym w Schronisku przebywa średnio od 25 do 40 osób bezdomnych. Część z nich posiada własne źródło dochodu, z którego będą ponosić częściową odpłatność za pobyt i wyżywienie. Osobom, które już teraz ponoszą częściowo opłaty, z posiadanego dochodu pozostaje 100 zł na własne wydatki i zakup leków. Zatem średni koszt miesięczny, który ponosi gmina w związku z pobytem osób bezdomnych w Schronisku wynosi około 31 250 zł.

Dodatkowym kosztem wspierania bezdomnych jest opłacenie wynagrodzenia pracownika socjalnego (pracującego na podstawie umowy – zlecenie) realizującego Indywidualne Programy Wychodzenia z Bezdomności z osobami bezdomnymi przebywającymi w Schronisku.

Właściwa realizacja Programu zapewnia bezdomnemu świadczenia z ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Koszt miesięcznego ubezpieczenia zdrowotnego osoby bezdomnej wynosi miesięcznie 58,05 zł, zatem średni miesięczny koszt opłacania składek zdrowotnych przez OPS wynosi do 1 000 zł.

Zasadnym uzupełnieniem działań w programie jest zatrudnienie streetworkerów (2,5 etatu), a także ze względu na dążenie do wzmacniania zdolności osób w kryzysie bezdomności do korzystania z form pozainstytucjonalnych stworzenie dodatkowych 6 mieszkań treningowych, w tym zatrudnienie: trenera kulinarnego (umowa- zlecenie), opiekuna- trenera (1/5 etatu), prawnika (umowa –zlecenie), psychologa. Środki na ten cel powinny zostać pozyskane przez organizacje pozarządowe współpracujące z Gminą Zawiercie w ramach corocznych edycji programu Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym, w którym należy wystąpić o środki w otwartym konkursie ofert organizowanym na początku roku kalendarzowego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w czterech modułach:

- I. Profilaktyka
- II. Wsparcie osób w kryzysie bezdomności
- III. Infrastruktura
- IV. Innowacyjność

Pozyskanie tych środków będzie służyć wzmocnieniu partycypacyjnej formy realizacji programów społecznych gminy w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

VI. Przedsięwzięcia i zasady monitorowania efektów

obszar	cele główne	cele szczegółowe	zadania	beneficjenci	nazwa wskaźnika	koordynator	realizator i partnerzy
1. Bezpieczeństwo Publiczne, Patologie, Ubóstwo, Uzależnienia	Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków poprzez wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych	1.1 Zapobieganie powstawaniu, poszerzaniu i utrwalaniu się zjawiska bezdomności	1.1.1 Koordynacja przepływu informacji o przypadkach niepłacenia czynszu mieszkaniowego przez mieszkańców miasta korzystających z pomocy Ośrodka	osoby zagrożone bezdomnością i osoby bezdomne	liczba osób/rodzin zalegających z opłatami czynszowymi	Główny specjalista pracy socjalnej	MOPS
							Zarządcy lokali mieszkalnych
			1.1.2 Rozeznanie sytuacji bytowej osób/ rodzin zalegających z opłatami czynszowymi oraz zagrożonych eksmisją, przez pracowników socjalnych		liczba osób/rodzin zalegających z opłatami czynszowymi	Główny specjalista pracy socjalnej	MOPS
					liczba osób/rodzin zagrożonych eksmisją		Urząd Miasta Wydział Spraw Lokalowych
					liczba osób/rodzin z wyrokiem eksmisji		

			1.1.3 Kontrakt socjalny z dłużnikami na samodzielne opłacenie zadłużenia w opłatach		liczba osób/rodzin objętych kontraktem socjalnym	Główny specjalista pracy socjalnej	MOPS
1. Bezpieczeństwo Publiczne, Patologie, Ubóstwo, Uzależnienia	Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków poprzez wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych	1.2 Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska bezdomności	1.2.1 Docieranie wraz ze służbami mundurowymi do osób bezdomnych przebywających i nocujących w miejscach niemieszkalnych. Nasilenie liczby patroli w okresie jesienno-zimowym	osoby bezdomne	liczba odbytych patroli	Główny specjalista pracy socjalnej	MOPS
							Policja
					liczba osób objętych działaniami wskutek podjętych patroli	Główny specjalista pracy socjalnej	Straż Miejska
					liczba osób bezdomnych ujętych w bazie danych		Główny specjalista pracy socjalnej
	liczba osób monitorowanych						

1. Bezpieczeństwo Publiczne, Patologie, Ubóstwo, Uzależnienia	Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków poprzez wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych	1.3 zapobieganie degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych, zabezpieczenie schronienia tego potrzebującym	1.3.1 Zainicjowanie utworzenia na terenie miasta Zawiercie tymczasowego miejsca pobytu dla osób bezdomnych (miejsca do ogrzania się, kąpieli i wymiany odzieży) - remont i rozbudowa Schroniska dla Osób Bezdomnych w Żerkowicach w celu doposażenia go o	osoby bezdomne	uchwała Rady Miasta o utworzeniu ogrzewalni	Główny specjalista pracy socjalnej	Urząd Miasta
							MOPS
							Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Kluczach
			1.3.2. Wprowadzenie stałego streetworkingu łączącego monitorowanie bieżącej sytuacji osób w kryzysie bezdomności z poradnictwem i				Organizacja realizująca zadanie
					liczba osób, którym udzielono wsparcia	Organizacja realizująca zadanie	MOPS

			podstawową pracą socjalną bezpośrednio na ulicy - zatrudnienie 2 streetworkerów				Urząd Miasta
1. Bezpieczeństwo Publiczne, Patologie, Ubóstwo, Uzależnienia	Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków poprzez wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdomnością i osób	1.3 zapobieganie degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych, zabezpieczenie schronienia tego potrzebującym	1.3.3 Kierowanie osób bezdomnych do Schroniska dla Osób Bezdomnych w Żerkowicach. -Kierowanie osób bezdomnych z ograniczoną zdolnością do samodzielnej egzystencji do Schroniska dla Osób Bezdomnych w Kluczach -Pokrywanie odpłatności za pobyt w placówce	osoby bezdomne	liczba osób skierowanych do schroniska w Żerkowicach	Główny specjalista pracy socjalnej	MOPS
			liczba osób skierowanych do schroniska w Kluczach		liczba osób, którym udzielono pomocy w formie odpłatności za pobyt w schronisku		Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Kluczach
			1.3.4 Pomoc finansowa, rzeczowa i usługowa dla osób bezdomnych -udzielanie pomocy w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych -udzielanie pomocy w		liczba osób, którym udzielono pomocy materialnej	Główny specjalista pracy socjalnej	MOPS
					liczba osób, którym udzielono pomocy w naturze		Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w kluczach

		<p>naturze (wydawanie żywności, odzieży, wykup leków, zabezpieczenie opału, sprawienie pogrzebu)</p> <p>-zapewnienie pomocy medycznej</p> <p>-pomoc w skompletowaniu dokumentacji medycznej, niezbędnej do ustalenia stopnia niepełnosprawności</p> <p>-zapewnienie osobom bezdomnym wymagającym stałej opieki i pielęgnacji pomocy poprzez umieszczenie w Zakładzie Opieki Zdrowotnej lub w Domu Pomocy Społecznej</p>	<p>liczba osób, którym udzielono pomocy w formie dostępu do pomocy medycznej</p> <p>liczba osób, którym udzielono pomocy w formie dostępu do pomocy medycznej</p> <p>liczba osób skierowanych do ZOL lub DPS</p>	<p>PCPR</p> <p>Placówki Służby Zdrowia</p>
		<p>1.3.5. Zapewnienie niezbędnej pomocy lekarskiej osobom bezdomnym trafiającym na Szpitalny Oddział Ratunkowy</p>	<p>liczba osób, którym udzielono pomocy w formie dostępu do pomocy medycznej</p>	<p>Szpitalny Oddział Ratunkowy Szpitala Powiatowego w Zawierciu</p>

1. Bezpieczeństwo Publiczne, Patologie, Ubóstwo, Uzależnienia	Przeciwdziałanie zjawisku bezdromności oraz łagodzenie jego skutków poprzez wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdromnością i osób bezdromnych	1.4 stworzenie możliwości aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezdromnych	1.4.1 Zawieranie Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdromności -poradnictwo specjalistyczne (doradztwo zawodowe, prawne, psychologiczne, praca socjalna) -praca z klientem pijącym szkodliwie (motywowanie do zdiagnozowania problemu i podjęcia leczenia odwykowego)	liczba osób, którym udzielono wsparcia	Główny specjalista pracy socjalnej	MOPS
			"1.4.2 Aktywizacja zawodowa w Centrum Integracji Społecznej -rekrutacja osób bezdromnych -kierowanie osób bezdromnych do CIS -podpisywanie Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego -zajęcia reintegracyjne -monitorowanie postępów"	liczba osób zrekrutowanych do CIS	Główny specjalista pracy socjalnej	MOPS
				liczba osób skierowanych do CIS		CIS
				liczba osób, które podpisały Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego		PUP
			liczba osób, które ukończyły CIS			

1. Bezpieczeństwo Publiczne, Patologie, Ubóstwo, Uzależnienia	Przeciwdziałanie zjawisku bezdromności oraz łagodzenie jego skutków poprzez wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdromnością i osób bezdromnych	1.4 stworzenie możliwości aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezdromnych	1.4.3 Stworzenie mieszkań chronionych dla bezdromnych, pomyślnie realizujących program wychodzenia z bezdromności -adaptacja 2 lokali mieszkalnych -wyposażenie lokali przy współdziale MOPS i organizacji pozarządowych -koordynacja prawidłowego funkcjonowania mieszkań chronionych przez pracowników socjalnych		liczba osób pomyślnie realizujących program wychodzenia z bezdromności	Główny specjalista pracy socjalnej	MOPS
					liczba osób bezdromnych skierowanych do mieszkań chronionych		Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne
					liczba osób zamieszkujących mieszkania chronione		